Реден број на прилогот: 26

Прилог бр.3	Предметна програма од прв циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	**МЕНАЏМЕНТ НА ФАРМИ**			
2.	Код	**ФЗНХ 72**			
3.	Студиска програма	**Агроекономика**			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	**Факултет за земјоделски науки и храна-Скопје**			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	**Прв циклус студии**			
6.	Академска година/семестар	**Четврта година; VII семестар**	7.	Број на ЕКТС Кредити	**6**
8.	Наставник	**Проф. д-р Александра Мартиновска Стојческа**			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Претходни општи предзнаења од областа на економиката на земјоделството			

10. **Цели на предметната програма (компетенции):**
Студентите ќе се стекнат со знаење за економските концепти поврзани со основањето, управувањето и раководењето на земјоделските стопанства. Студентите ќе се здобијат со вештини за организирање на средствата за производство, за нормирање на трудот и за организацијата на производството на земјоделските стопанства. Понатаму, студентите ќе добијат основни вештини за планирање и буџетирање на ниво на земјоделско стопанство. Студентите ќе покажат способност да користат аналитички методи и ќе се здобијат со вештини за решавање проблеми во делот на менаџмент на фармите.

11. **Содржина на предметната програма:**
Вовед и предмет на изучување на менаџментот на фарми. Типови фарми. Избор на локација на фармите. Организација на стопански двор. Реони и реонирање. Избор на производна структура на фармите. Специјализација и интензификација на земјоделското производство. Организација на земјишната територија, наводнувањето и друга инфраструктура. Организација на плодоред. Менаџмент на земјоделската механизација. Економика на користењето на трудот на фармите. Чинители и методи за зголемување на продуктивноста на трудот. Нормирање на трудот и методи за нормирање. Аналитичка процена на работните места и работните задачи. Организација на трудот на земјоделското стопанство. Вкупен приход, нето приход и негова распределба. Збирна калкулација – приходи и расходи на цело стопанство. Организација на поледелското производство. Организација на градинарското производство. Организација на работните процеси во поледелското и во градинарското производство. Организација на лозарското производство. Организација на овоштарското производство. Организација на работните процеси во лозаро-овоштарското производство. Организација на сточарското производство. Организација на работните процеси во сточарското производство. Надминување на ризикот и неизвесноста на производството на фармите (извори на ризик и несигурност, однос кон ризикот, донесување на одлуки, алатки за справување со ризикот).
Практичен дел на предметот: Земјоделско реонирање на РСМ. Оценување на степенот на специјализацијата и интензификацијата на производството. Распоред на полињата во плодоредот. Определување потребна механизација. Определување потребен број на работници. Земјоделско-стопански проект. Пример за лош и добар стопански двор. Годишен производно-финансиски план. Оперативен план. План за извршување на работните процеси. Утврдување на норма време и работен ефект. Рационална организација на основните работни процеси во земјоделското производство.
Најмалку едно предавање ќе се реализира преку теренска настава на студентите со посета на земјоделско стопанство и увид во менаџментот на земјоделското стопанство, односно со учество на гости-предавачи на часовите.

12. **Методи на учење:**
Наставата ќе се реализира со теоретски предавања, поддржани со Power Point и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изучување на практични случаи, студии на случај, изработка на групни и индивидуални домашни и проектни задачи. Практичната работа ќе се реализира со вежби поврзани со методските единици, на конвенционален начин и со користење на MS Excel за компјутерска поддршка на решавање на поставените задачи. Во рамки на предметот, ќе се посвети внимание на обработката на податоци и презентирањето на резултати, самостојно и поединечно решавање на актуелни проблеми од областа на менаџментот на фарми.

13.	Вкупен расположлив фонд на време		**6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови**		
14.	Распределба на расположливото време		**45+30+105 = 180 часови (15.1+15.2+16.1+16.2+16.3)**		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	**45**	часови
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски, теренски), семинари, тимска работа	**30**	часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	**20**	часови
		16.2	Самостојни задачи	**20**	часови
		16.3	Домашно учење	**65**	часови

17.	Начин на оценување						
	17.1	Тестови			**60**		бодови
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			**10**		бодови
	17.3	Активност и учество			**30**		бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		**до 50 бода**		**5**	**(пет)**	**(F)**
			од 51 бода до 60 бода		**6**	**(шест)**	**(E)**
			од 61 бода до 70 бода		**7**	**(седум)**	**(D)**
			од 71 бода до 80 бода		**8**	**(осум)**	**(C)**
			од 81 бода до 90 бода		**9**	**(девет)**	**(B)**
			од 91 бода до 100 бода		**10**	**(десет)**	**(A)**
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		**Изработени домашни работи**				
20.	Јазик на кој се изведува наставата		**Македонски**				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		**Анонимна анкета на студентите**				

22. Литература

22.1 Задолжителна литература

Ред. број	**Автор**	**Наслов**	**Издавач**	**Година**
1.	Olson, K.	Farm management, Principles and Strategies	Wiley-Blackwell	2014
2.	Кеј, Д. Д., Едвардс, В. М.,	Менаџмент на Фарма	Три	2009
3.	Olson, K., Westra, J.	The Economics of Farm Management A Global Perspective (2nd Edition)	Routledge	2022
4.	Пешевски, М.	Менаџмент на фарми (авторизирани предавања)	Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје	2019

22.2 Дополнителна литература

Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	Stephenson, G.	Whole Farm Management: From Start Up to Sustainability	Storey Publishing	2019
2.	Billikopf, G. E.	Labor Management in Agriculture: : Cultivating Personnel Productivity	University of California	2014
3.	Martin, D., Fery, M.	Growing Farms: Successful Whole Farm Management Planning Book	Oregon State University	2011
4.	Пешевски, М., Анакиев, Б.	Организација на поледелското производство - практикум.	Земјоделски факултет, Скопје	1995
5.	Миланов, М., Мартиновска Стојческа, А.	Трошоци и калкулации во земјоделството	Земјоделски факултет, Скопје	2002